

Vantaan kaupungin lausunto koskien ehdotusta laiksi taiteen perusopetuksesta

Kaikkia niitä pykäläiä, joita ei ole tässä erikseen mainittu, kannatetaan ilman erityisiä perusteluja.

Yleistä

Vantaalla näemme lakiuudistuksen erittäin tervetulleena ja ajankohtaisena. Toimintaympäristön muutokset, erityisesti väestön monimuotoistuminen ja alueelliset erot, edellyttävät lainsäädännön uudistamista. Vantaa on Suomen nopeimmin muuttuva kunta, ja noin 30 % kuntalaisista on ulkomaalaistaustaisia. Uudistuksen tavoitteet, saavutettavuus, laatu ja vaikuttavuus, tukevat Vantaan strategisia linjauksia ja vahvistavat mahdollisuuksia kehittää yhdenvertaista, laadukasta ja joustavaa taiteen perusopetusta.

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Kannatamme esitystä muutettuna. Lakiehdotus mahdollistaa opetuksen kaikille ikäryhmille. Resurssien kohdentaminen lapsiin ja nuoriin on perusteltua. Varhaiset oppimiskokemukset tukevat elinikäistä oppimista ja vahvistavat hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä.

Aikuisten osallistumismahdollisuuksia tulee arvioida tarkasti, jotta niiden rahoitus ei heikennä lasten ja nuorten opetuksen resursseja. On myös tarpeen pohtia, onko aikuisten tarkoituksenmukaista kuulua taiteen perusopetuksen piiriin, sillä heille on tarjolla runsaasti vaihtoehtoja vapaan sivistystyön kursseissa ja muissa aikuiskoulutuksen muodoissa.

Musiikin ja muiden taiteenalojen yhdenvertaisuus

Kannatamme esitystä, jossa musiikkia ei enää erotella muista taiteenaloista. Tämä lisää järjestäjien joustavuutta, tukee monipuolista taidekasvatusta ja mahdollistaa rahoituksen kohdentamisen paikallisten tarpeiden mukaisesti. Tällainen yhdenvertaisuus on tärkeää erityisesti kunnissa, joissa oppilaiden taideharrastusten kirjo on laaja ja muuttuva.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Kannatamme esitystä muutettuna. Kannatamme opintopisteiden käyttöönottoa, joka selkeyttää kokonaisuuden vertailtavuutta ja tukee tiedonhallintaa esimerkiksi KOSKI-järjestelmässä.

Ehdotamme mallia, jossa on yksi opetussuunnitelma ja oppilaalla valinnan mahdollisuuksia sisältöjen ja tuntimäärien osalta. Se tukisi saavutettavuutta ja eri oppilaiden tarpeita:

Oppimäärän taso	Tuntimäärä	Kuvaus
Perustaso	700–800 h	Mahdollistaa joustavan ja saavutettavan polun harrastajille.
Laaja taso	1000–1200 h	Tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua varten.
Syventävä taso	1400–1500 h	Syvällistä ammattiopintoihin tai taidealan jatko-opintoihin valmistavaa opetusta.

Tämä malli:

- lisääisi saavutettavuutta, koska harrastajat voisivat valita heille sopivan laajuuden,
- vahvistaisi motivaatiota, kun opinnot voitaisiin suorittaa useammassa vaiheessa,
- turvaisi laadun, koska tavoitteet ja opetuksen suunnittelu voitaisiin kytkeä selkeästi kuhunkin tasoon.

Laatua ei tule arvioida pelkän tuntimäärän kautta, vaan tarvitaan selkeät ja pedagogisesti perustellut laatumittarit, jotka huomioivat oppilaan oppimisprosessin ja taiteellisen kehittymisen.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Kannatamme esitystä. Selkeä vastuunjako helpottaa yhteistyötä, tukee resurssien tehokasta käyttöä ja lisää ennakoitavuutta. Suurissa kunnissa, kuten Vantaalla, tämä on erityisen tärkeää, koska toimijoiden määrä ja monimuotoisuus edellyttävät selkeitä hallinnollisia rakenteita.

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Kannatamme esitystä. Pidämme tärkeänä, että luvan myöntämisen edellytyksenä on koulutuksen tarpeellisuus valtakunnallisesti tai alueellisesti. Tämä varmistaa, että tarjonta on tasapainossa kysynnän kanssa, ehkäisee päällekkäisyyksiä ja mahdollistaa laadukkaan, kustannustehokkaan koulutuksen järjestämisen.

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Kannatamme esitystä. Mahdollisuus hyödyntää oppilaitosten henkilökuntaa, tiloja ja välineitä myös muussa taidekasvatustoiminnassa on taloudellisesti järkevää, tukee kestävästä resurssien käyttöä ja vastaa toimintaympäristön muutoksiin, kuten tilojen ja opettajaresurssien tehokkaaseen hyödyntämiseen.

10 § Yhteistyö

Kannatamme esitystä. Uusi yhteistyöpykälä on erinomainen uudistus. Yhteistyön kirjaaminen lakiin vahvistaa kuntien, oppilaitosten ja muiden toimijoiden mahdollisuuksia kehittää harrastuspolkuja ja linkittää taiteen perusopetus esimerkiksi Harrastamisen Suomen malliin. Tämä lisää toiminnan vaikuttavuutta ja edistää lasten ja nuorten yhdenvertaista pääsyä taideharrastuksiin.

11 § Vastuutehtävä

Kannatamme esitystä. Valtakunnallinen ja alueellinen vertaiskehittäminen ovat tehokkaita keinoja edistää laadun kehittämistä ja osaamisen jakamista. Vastuutehtävä mahdollistaa hyvien käytäntöjen leviämisen ja vähentää alueellisia eroja opetuksen toteutuksessa.

12 § Valtion rahoitus

Kannatamme esitystä muutettuna.

- Rahoituksen kriteerien laajentaminen oppilasmäärään ja läpäisyyn on perusteltua, sillä se tukee toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta.
- On kuitenkin varmistettava, ettei läpäisyn mittaaminen tuntimäärän perusteella johda opetuksen laadun heikkenemiseen tai hallinnollisen työn kohtuuttomaan kasvuun.
- Tarvitaan selkeät laatumittarit ja kevyet, tarkoituksenmukaiset seurantamenetelmät, jotta resurssit voidaan kohdentaa opetuksen kehittämiseen, ei hallintoon.

13 § Henkilöstö ja opettajan kelpoisuus

Kannatamme esitystä muutettuna. Viranhaltijalta tulisi edellyttää pedagogista kelpoisuutta, jotta opetuksen laatu ja oppilasturvallisuus varmistetaan.

Lisäksi ehdotamme, että rehtorin kelpoisuutta tarkastellaan tässä yhteydessä. Nykyinen vaatimus rehtorin substanssiosaamisesta tietyssä taiteen alassa on osin ristiriidassa monitaiteisissa oppilaitoksissa. Ehdotamme mallia, jossa rehtorilta edellytetään ensisijaisesti:

- johtamisosaamista ja hallinnollista kokemusta,
- riittävää ymmärrystä taiteen perusopetuksen tavoitteista ja toimintaympäristöstä.

Substanssiosaaminen on edelleen tärkeää, mutta sitä voidaan täydentää henkilöstön osaamisella ja koulutuksella, mikä lisää joustavuutta ja tukee oppilaitosten monitaiteista kehittämistä.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Kannatamme esitystä muutettuna. Lakitekstin viimeinen lause "oppilaaksi ottamisessa voidaan edellyttää tiettyjä tieto- tai taitotasoa ja valmiuksia" on tulkinnanvarainen ja voi aiheuttaa käytännön haasteita.

Ehdotamme, että pykälässä ja sen perusteluissa tuodaan vielä selkeämmin esille, että kyseessä on mahdollisuus käyttää tieto- ja taitotasoa valintaperusteena, mutta sitä ei edellytetä. Ilman selkeytystä vaarana on, että sääntely tulkitaan liian tiukasti ja se heikentää saavutettavuutta erityisesti monikulttuurisissa ja monitaiteisissa oppilaitoksissa, joissa lähtötasot vaihtelevat merkittävästi.

15 § Oppilailta perittävät maksut

Kannatamme esitystä muutettuna. Ehdotamme, että kohtuullisuuden määritelmiä selkiytettäisiin valtakunnallisesti. Tämä edistäisi yhdenvertaisuutta eri kunnissa ja vähentäisi perheiden välistä eriarvoisuutta harrastusmahdollisuuksissa.

16 § Osaamisen arviointi ja todistus

Kannatamme esitystä muutettuna. Ehdotamme, että osaamistodistuksia voisi saada myös pienemmistä kokonaisuuksista, esimerkiksi portaittain 300, 500, jne. tunnin suorituksista. Tämä lisäisi motivaatiota ja tarjoaisi selkeitä välitavoitteita oppimispolulle.

Yhteenveto

Pidämme lakiesitystä kokonaisuutena onnistuneena ja kannatettavana. Esitämme kuitenkin, että oppimäärän laajuutta ja läpäisyn mittaamisen tapoja tarkastellaan uudelleen, jotta laatu ja saavutettavuus eivät vaarannu. Korostamme myös yhteistyön, joustavuuden ja alueellisten erityispiirteiden huomioimista lain toimeenpanossa, jotta laki palvelee yhdenvertaisesti koko maata.